

Korycin Liderem Polskiej Ekologii 2004

Rozciągająca się między Puszcą Knyszyńską a Biebrzańskim Parkiem Narodowym Gmina Korycin należy do najmniej zanieczyszczonych w kraju. Przed rokiem 1990 działaniami proekologicznymi specjalnie nie zwracano sobie głowy. Do roku 1992, w którym samorzady ustawowo przejęły na siebie ten obowiązek, 40,7% posesji w gminie miało przyłącza do wodociągów zbiorowych. Wyposażonych w nie było 11 największych gminnych miejscowości (1/3).

Pozostali korzystali z wody ze studni kopanych, gdzie jej często brakowało, a jakość, co stwierdził Sanepid, w zdecydowanej większości nie pozwalała na spożycie bez przygotowania. Zwierzętom często dowożono ją beczkowozami z rzek i stawów. Dla zaopatrzenia mieszkańców w dobrą wodę należało wybudować dwie hydrofarmy i dziesiątki kilometrów linii. Nie było żadnej gospodarki ściekowej. Na terenie gminy i w jej pobliżu nie było oczyszczalni czy wylewiska ścieków. Najbliższe punkty zlewnie znajdowały się w Białymstoku i Sokółce (30-45 km). Ścieki z gospodarstw domowych i zakładów pracy trafiały do rzek, rowów, lasów. Spowodowało to zanieczyszczenie wód podziemnych, rzek i innych cieków wodnych. W bardzo rybnych i czystych wcześniej rzekach, praktycznie zanikło życie biologiczne. W pobliżu unosił się fetor, a było to szczególnie nieprzyjemne latem. Nie funkcjonowała również zorganizowana gospodarka odpadami stałymi. Śmiecie trafiały do pieców, na dół wysypiska, które znajdowały się w każdej wsi. Niska cena węgla powodowała, że większość kotłowni opierała się na tym surowcu. Mieszkańcy gminy dostrzegli postępującą degradację środowiska, jednak sami bez odgórnej, zorganizowanej pomocy nie byli w stanie temu zaradzić. Działania gminy Korycin w dziedzinie ochrony środowiska są prowadzone w sposób ciągły i konsekwentny a zależą w znacznym stopniu od możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych oraz najpilniejszych potrzeb. Na plan pierwszy wysunął się problem zaopatrzenia w wodę. Zaspokojenie tej potrzeby rozpoczęło realizować od momentu przeję-

cia przez samorzady tego zadania i majątku w roku 1992. Opracowana została koncepcja zaopatrzenia w wodę całej gminy. Wykorzystano możliwości podłączenia kilku wsi do ujęć wody w sąsiednich gminach. Dla zaopatrzenia w wodę pozostałej części gminy konieczna była budowa dwóch nowych ujęć. W latach 1992-1998 wybudowano ponad 70 km linii wodociągowych, które dostarczyły wodę do wszystkich wsi. Każde ujęcie czerpie wodę ze źródeł głębinowych, a dostarczona do odbiorców woda spełnia standardy krajowe i UE. We wszystkich działaniach brali udział mieszkańcy, a ich wkład w koszty inwestycji sięgał 30%. Jednocześnie nasilał się problem braku gospodarki ściekowej. W roku 1993 podjęta została decyzja o budowie oczyszczalni komunalnej w Korycinie. Wybrana została polska technologia warszawskiego Cewoku. 22 czerwca 1995 r. nastąpiło oficjalne otwarcie wraz z kanałem sanitarnym, który zbierał ścieki z całej miejscowości. Równoległe, już w 1994 r. rozpoczęto sanitację pozostałych wsi dzięki budowie oczyszczalni przyzagrodo- wych. W okresie 1994-2001 „pokłuta” została tymi urządzeniami cała powierzchnia gminy. Problem niezagospodarowanych ścieków przestał istnieć od 2001 roku. Warto dodać, że jako prekursor tego typu rozwiązania, Korycin uczestniczył czynnie w zmianach polskiego prawa w tej dziedzinie i był m.in. „poletkiem doświadczalnym” NFOSiGW. Inwestycje w tej formie i skali nie miałyby miejsca bez zrozumienia zaangażowania mieszkańców (wkład w gotówce i robociznie sięgał nawet 40%). Zdawano sobie sprawę, że problem gospodarki odpadami nie zostanie rozwiązany swoimi si-

łami. Z inicjatywy Korycina, w 1996 roku ukonstytuował się Związek Gmin „Kurniałka – Biebrza”, który skupia sąsiednie gminy: Korycin, Janów i Suchowolę. Do reformy administracyjnej był to jedyny celowy związek gmin w woj. białostockim. Zmodernizowano wysypisko, zbudowany został nowoczesny zakład utylizacji odpadów, prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów i szereg działań edukacyjnych. W latach 2001-2002 wybudowano zbiornik małej retencji na rzece Kurniałce. Powstał piękny obiekt o pow. lustra wody ok. 6,8 ha, który spełnia obok funkcji ekologicznych i rolniczych również istotne – rekreacyjne.

W ramach współpracy z sąsiednimi gminami Janowem i Suchowolą, opracowano w 2001 r. pierwszy na taką skalę w Polsce program termomodernizacji obiektów komunalnych. Obejmuje on wszystkie większe budynki (25 szt.) będące własnością samorządową. Zakres prac dotyczy wymiany stolarki, docieplenia ścian i stropów oraz wymiany kotłowni węglowych na kotły na drewno. Nieustannie prowadzona jest akcja edukacyjna i propagująca zdrowy styl życia. Obok konkursów ekologicznych, gazetek, spotkań, szkoleń, zbiórek i ogłoszeń, duże oddziaływanie mają cyklicznie imprezy proekologiczne, a doskonałym uzupełnieniem działań inwestycyjnych są prowadzone akcje pilotażowe. Gmina aktywnie i skutecznie uczestniczy w wielu ekologicznych konkursach ogólnopolskich. Kadra urzędnicza sukcesywnie podnosi swoją wiedzę dotyczącą dostosowania standardów do wymogów UE.

Mirosław Lech